

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

§ 36 Tilapäisen valiokunnan asettaminen**Asianumero** HVA/1557/00.02.05/2024**Aiempi käsittely**

Aluehallitus 18.3.2024 § 107

Aluehallitus 25.3.2024 § 130

Aluehallitus 18.3.2024 § 107**Valmistelija(t)** toimialajohtaja Jussi Savola, puh. 040 330 5512, hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396, hallintolakimies Kari Suokas, puh. 050 464 0336**Selostus** Keskustan aluevaltuustoryhmä on toimittanut 13.2.2023 aluehallituksen puheenjohtajalle ilmoituksen, jossa todetaan mm. seuraavaa:

"Kanta-Hämeen hyvinvointialueen Keskustan aluevaltuustoryhmä saattaa tietoonne Keskustan aluevaltuustoryhmän 23.1.2024 pitämän ryhmäkokouksen pöytäkirjanotteen. Kokouksessa käsiteltiin poliittista tilannetta, mikä syntyi Petri Hakamäen ilmoitettua eroavansa Keskustan aluevaltuustoryhmästä aluevaltuuston kokouksessa 19.12.2023.

Keskustan aluevaltuustoryhmä haluaa jatkaa rakentavaa yhteistyötä Kanta-Hämeen hyvinvointialueen muiden aluevaltuustoryhmien ja poliittisten järjestöjen kanssa sen luottamuksen ja neuvottelutuloksen pohjalta, mikä aluevaalien 2022 tulokseen perustuksen eri poliittisten ryhmien ja piirijärjestöjen välillä saavutettiin.

Koska aluevaltuutettu Petri Hakamäki on eronnut Keskustan valtuustoryhmästä, hän ei voi enää toimia Keskustan edustajana ja Keskustan mandaatilla hyvinvointialueen luottamustehtävissä eikä siten jatkaa aluehallituksen varajäsenenä eikä elämänkaarilautakunnan jäsenenä.

Koska Petri Hakamäki ei pyydä eroa Keskustan aluevaltuustoryhmälle kuuluvista luottamushenkilöpaikoista, Keskustan aluevaltuustoryhmä esittää, että aluehallitus ryhtyy valmistelemaan tarvittavia toimenpiteitä viivytyksettä, jotta paikkajako vastaa jälleen vaali- ja neuvottelutulosta."

Ilmoituksen liitteenä olevassa ryhmäkokouksen pöytäkirjanotteessa viitataan poliittisten ryhmien aluevaalien jälkeisissä neuvotteluissa sopimien ryhmäkohtaisten paikkojen pysyvyyteen sekä Keskustan aluevaltuustoryhmän sääntöihin ja aluevaltuustoryhmän jäsenten allekirjoittamaan sopimukseen.

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Hyvinvointialueesta annetun lain 39 §:ssä säädetään luottamushenkilöiden erottamisesta kesken toimikauden. Säännöksen mukaan aluevaltuusto voi mm. erottaa hyvinvointialueen toimielimeen valitsemansa luottamushenkilöt kesken toimikauden, jos he tai joku heistä ei nauti aluevaltuuston luottamusta. Erottispäätös koskee kaikkia toimielimeen valittuja luottamushenkilöitä. Luottamushenkilöiden erottamista koskeva asia tulee vireille aluehallituksen esityksestä tai vähintään neljäsosan valtuutetuista tehtyä sitä koskevan aloitteen.

Hyvinvointialueesta annetun lain 40 §:ssä säädetään tilapäisestä valiokunnasta. Säännöksen mukaan kun 39 §:ssä tarkoitettu luottamushenkilöiden erottamista koskeva asia on tullut vireille, aluevaltuusto voi asettaa tilapäisen valiokunnan, jonka on valmisteltava asia. Valiokunnan jäsenten on oltava valtuutettuja tai varavaltuutettuja. Tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa aluehallituksen lausunto.

Aluehallituksen erottamista on käsitelty oikeuskirjallisuudessa seuraavasti:

"Aluevaltuuston päätöksen perusteluissa tulisi edelleen ottaa kantaa siihen, mitä vaikutuksia epäluottamuksella on tosiasiallisesti ollut toimielimen toimintaan. Hyvinvointialueen hallinnollisella tavalla, esimerkiksi valtuutetun vaihtaessa poliittista ryhmää, voi olla merkitystä. Hyvinvointialue voi tehdä aluevaltuustossa erillisen linjauspäätöksen siitä, miten poliittisen ryhmän vaihtamistilanteissa toimitaan, ja noudattaa linjaustaan johdonmukaisesti. Yksistään poliittisen ryhmän vaihtaminen ei välttämättä tee aluehallitusta kykenemättömäksi toimimaan jatkossa. Hva-laissa ei tarkemmin määritellä, millä perusteella aluevaltuusto voi päätyä arvioon, jonka mukaan sen valitsema toimielin ei enää nauti aluevaltuuston luottamusta. Kysymys ei ole ensisijaisesti oikeudellinen arviointikysymys vaan poliittinen tai muun tarkoituksenmukaisuusharkinnan alaan kuuluva kysymys." (Hyvinvointialue -järjestäminen, hallinto ja talous - Leppänen, Sorvettula, Valli-Lintu, 2024, s. 352)

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella ei ole muodostunut hallintokäytäntöä tilanteissa, joissa luottamushenkilö on vaihtanut poliittista ryhmää. Kuten oikeuskirjallisuudessa ja -käytännössä on todettu, kysymys ei ole ensisijaisesti oikeudellinen, vaan poliittinen tai tarkoituksenmukaisuusharkintaan perustuva kokonaisarvio tilanteesta. Tässä tapauksessa poliittisesta ryhmästä eroamisen lisäksi arvioinnissa on perusteltua ottaa huomioon myös ryhmän sääntöjen ja kirjallisen sopimuksen noudattamisen laiminlyönti ja näiden seikkojen vaikutus, kun arvioidaan luottamuksen menettämistä. Hallintokäytäntö

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

muodostuu ajan kuluessa. Tämän jälkeen menettelyä tulee noudattaa muissa vastaavan kaltaisissa tilanteissa, jotta hallintolain 6 §:ssä säädetyn tasapuolisen kohtelun velvoite toteutuu.

(JS)

**Hyvinvointi-
aluejohtajan esitys**

Aluehallitus päättää merkitä asian tiedoksi.

Käsittely

Keskustelun aikana Johanna Häggman teki Seppo Kuparisen ja Mika Penttilän kannattamana seuraavan muutosesityksen: "Aluehallitus esittää aluevaltuustolle väliaikaisen valiokunnan perustamista aluehallituksen ja elämänkaarilautakunnan kokoonpanojen saattamiseksi vastaamaan tehtyjä sopimuksia sekä aluevaalien ja poliittisten ryhmien välillä käytyjen neuvottelujen tuloksia. Valiokuntaan liittyvä virkavalmistelu tuodaan seuraavaan aluehallitukseen."

Puheenjohtaja totesi aluehallituksen kannattavan yksimielisesti Johanna Häggmanin muutosesitystä.

Päätös

Aluehallitus päätti yksimielisesti esittää aluevaltuustolle väliaikaisen valiokunnan perustamista aluehallituksen ja elämänkaarilautakunnan kokoonpanojen saattamiseksi vastaamaan tehtyjä sopimuksia sekä aluevaalien ja poliittisten ryhmien välillä käytyjen neuvottelujen tuloksia.

Aluehallitus päätti, että valiokuntaan liittyvä virkavalmistelu tuodaan seuraavaan aluehallitukseen.

Rahoitus- ja investointijohtaja Petrus Kukkonen oli kokouksessa paikalla asiantuntijana tämän asian käsittelyn aikana.

Liitteet

Keskustan ilmoitus

Aluehallitus 25.3.2024 § 130**Valmistelija(t)**

hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396

Selostus

Aluehallitus on kokouksessaan 18.3.2024 (§ 107) päättänyt yksimielisesti esittää aluevaltuustolle tilapäisen valiokunnan asettamista aluehallituksen ja elämänkaarilautakunnan kokoonpanojen saattamiseksi vastaamaan tehtyjä sopimuksia sekä aluevaalien ja poliittisten ryhmien välillä käytyjen neuvottelujen tuloksia. Lisäksi aluehallitus on päättänyt, että valiokuntaan

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

liittyvä virkavalmistelu tuodaan seuraavaan aluehallitukseen.

Hyvinvointialueesta annetun lain (621/2021) 39.1 §:n mukaan aluevaltuusto voi erottaa hyvinvointialueen toimielimeen valitsemansa luottamushenkilöt kesken toimikauden, jos he tai joku heistä ei nauti aluevaltuuston luottamusta. Erottamis päätös koskee kaikkia toimielimeen valittuja luottamushenkilöitä. Luottamushenkilöiden erottamista koskeva asia tulee vireille aluehallituksen esityksestä tai vähintään neljäsosan valtuutetuista tehtyä sitä koskevan aloitteen (hyvinvointialuelaki 39.3 §).

Hyvinvointialuelain 40.1 §:n mukaan, kun lain 39 §:ssä tarkoitettu luottamushenkilöiden erottamista koskeva asia on tullut vireille, aluevaltuusto voi asettaa tilapäisen valiokunnan, jonka on valmisteltava asia. Valiokunnan jäsenten on oltava valtuutettuja tai varavaltuutettuja.

Aluevaltuusto päättää siitä, johtaako aluehallituksen esitys tilapäisen valiokunnan asettamiseen. Valiokunnan asettamisen kannalla tulee olla valtuuston enemmistö. Mikäli valiokuntaa ei aseteta, jää asian käsittely siihen.

Hyvinvointialuelain ja kuntalain säännökset koskien luottamushenkilön erottamista kesken toimikauden ja tilapäisen valiokunnan asettamista ovat pitkälti yhdenmukaiset. Kuntaliitto on antanut v. 2021 ohjeistuksen koskien luottamushenkilön erottamista epäluottamuksen perusteella. Ohjeistuksen mukaisesti tilapäisen valiokunnan työskentelyn tehokkuuden kannalta sen jäsenmäärää ei ole syytä päättää liian suureksi. Sopivan kokoinen valiokunta voisi olla viisi, korkeintaan seitsemän jäsentä. Valiokunnan jäsenille olisi syytä valita henkilökohtaiset varajäsenet.

Valiokunnan jäseniä valittaessa tulee ottaa huomioon tasa-arvolain (609/1986) säännökset. Tasa-arvolain 4 a §:n mukaisesti tulee valiokunnassa olla sekä jäsenissä että varajäsenissä miehiä ja naisia kumpiakin vähintään 40 %. Lisäksi on syytä kiinnittää huomiota valiokunnan kokoonpanon tasapuolisuuteen ja pyrkiä siihen, että eri mielipidesuuntaukset saavat valiokunnassa edustuksensa. Varsinaisista jäsenistä valtuuston on valittava valiokunnalle puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Mikäli aluevaltuusto päättää asettaa tilapäisen valiokunnan, valiokunta kuulee asianosaisia ja valmistelelee varsinaisen asian aluevaltuuston päätettäväksi.

Esteellisyydestä

Tilapäisessä valiokunnassa sovelletaan hallintolain 28.1 §:n

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

esteellisyyssperusteita, jolloin esteellisyyden arviointi on tiukempaa kuin valtuutetun esteellisyys valtuustossa. Tilapäisen valiokunnan tehtävänä on valmistella aluevaltuustolle toimielimen erottamista koskevaa asiaa. Tällöin valiokuntaan ei tulisi valita valtuutettuja, jotka itse tai joiden hallintolain 28 §:ssä tarkoitettu läheinen on kyseisen toimielimen jäsen tai varajäsen, koska he ovat esteellisiä valmistelemaan omaa tai läheisen erottamista eivätkä siten voisi osallistua valiokunnan työskentelyyn.

Aluevaltuustossa valtuutettujen esteellisyyssperusteet ovat lievemmät kuin aluehallituksessa. Jos erotettavat luottamushenkilöt ovat myös valtuutettuja, he eivät KHO:n päätöksen mukaan ole kuitenkaan esteellisiä käsittelemään erottamistaan aluevaltuustossa (KHO 1998:19).

(JS)

**Hyvinvointi-
aluejohtajan esitys**

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se päättää

1. asettaa keskuudestaan hyvinvointialuelain 40 §:ssä tarkoitetun tilapäisen valiokunnan valmistelemaan aluehallituksen ja elämäkaarilautakunnan erottamista koskevaa asiaa;
2. valita tilapäiseen valiokuntaan seitsemän jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen;
3. nimetä varsinaisista jäsenistä valiokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan; sekä
4. että valiokunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin hyvinvointialueen hallintosäännön määräyksiä ja että asiat käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja että valiokunta voi ottaa itselleen sihteerin
5. tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Liitteet

Keskustan ilmoitus

Aluevaltuusto 9.4.2024 § 36**Hyvinvointi-
aluejohtajan esitys**

Aluevaltuusto päättää

1. asettaa keskuudestaan hyvinvointialuelain 40 §:ssä tarkoitetun tilapäisen
-

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

valiokunnan valmistelemaan aluehallituksen ja elämänkaarilautakunnan erottamista koskevaa asiaa;

2. valita tilapäiseen valiokuntaan seitsemän jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen;

3. nimetä varsinaisista jäsenistä valiokunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan; sekä

4. että valiokunnan työskentelyssä noudatetaan soveltuvin osin hyvinvointialueen hallintosäännön määräyksiä ja että asiat käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja että valiokunta voi ottaa itselleen sihteerin

5. tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta kokouksessa.

Täytäntöönpano päätösote/tilapäiseen valiokuntaan jäseniksi ja varajäseniksi valitut

Muutoksenhaku Aluevalitus

Liitteet Keskustan ilmoitus